

**„Ocena wybranych instrumentów
finansowania współpracy
transgranicznej na
obszarze Polski Wschodniej.
Doświadczenia Euroregionu Niemen”**

Cezary Cieślukowski

01 lipca 2019 r.

Rys historyczny

6.06.1997r. - w Augustowie podpisano porozumienie o utworzeniu Związku Transgranicznego Euroregion Niemen

Członkami założycielami euroregionu zostały Obwód Grodzieński Republiki Białoruś, Powiaty Mariampol i Alytus Republiki Litwy i Województwo Suwalskie Rzeczypospolitej Polskiej

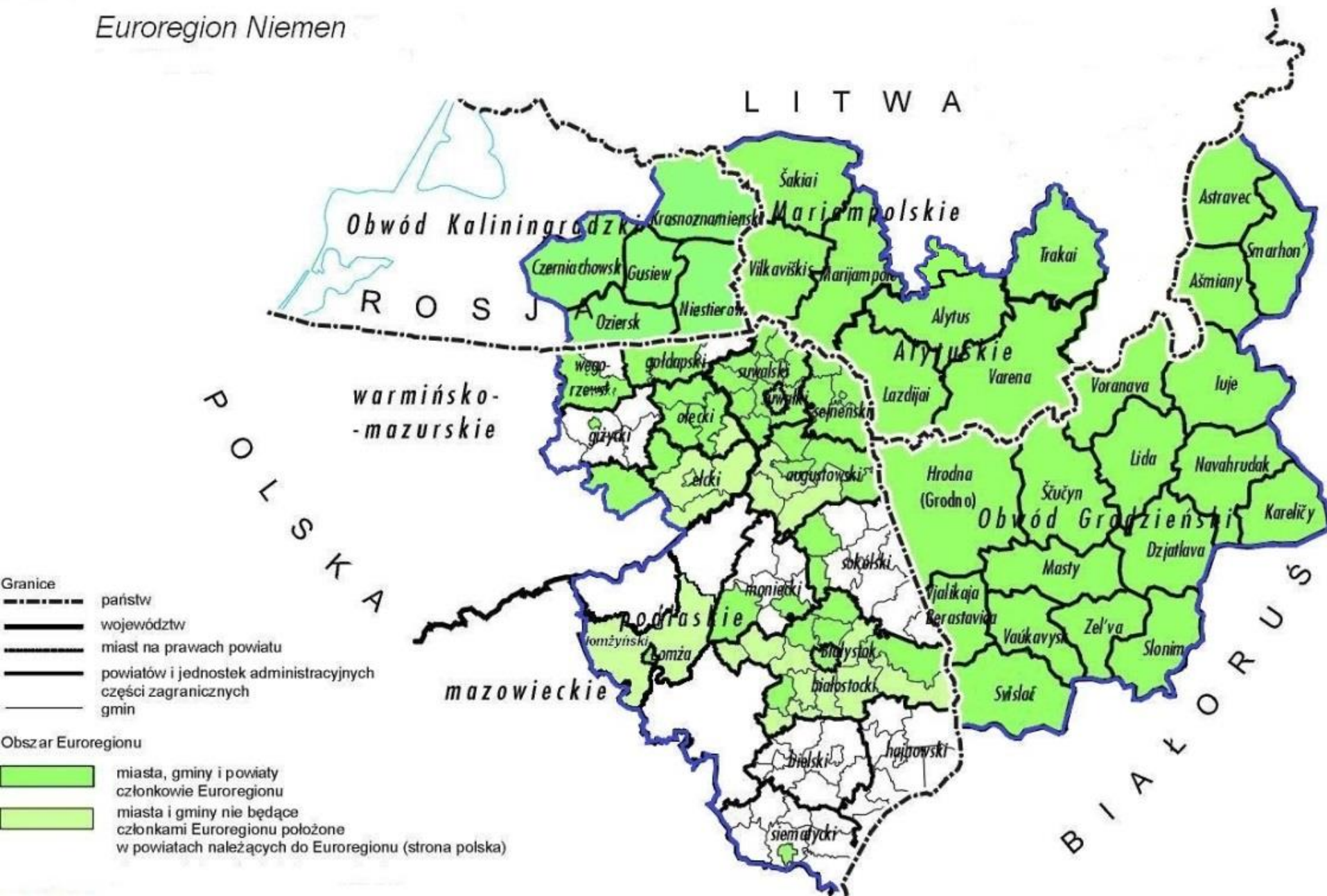
Zasięg terytorialny

W skład Euroregionu Niemen wchodzi:

- **ze strony polskiej** : 36 samorządów członków Stowarzyszenia „Euroregion Niemen”;
- **ze strony litewskiej**: 12 samorządów członków Stowarzyszenia „Biuro Euroregionu Niemen w Mariampolu”;
- **ze strony białoruskiej**: województwo grodzieńskie;
- **ze strony rosyjskiej**: rejony Czerniachowsk, Gusiew, Oziorsk, Krasnoznamiensk i Niestierow (Obwód Kaliningradzki)

Euroregion Niemen

Dziedziny współpracy Euroregionu

- Rozwój gospodarczy (poprawa lokalnej sytuacji gospodarczej, rozwój przedsiębiorczości)
- Infrastruktura
- Turystyka (odbudowa i zagospodarowanie Kanału Augustowskiego, wytyczenie systemu transgranicznych szlaków turystycznych: kajakowych, rowerowych, pieszych)
- Ochrona środowiska (ochrona wód rzeki Niemen, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, utworzenie transgranicznych obszarów chronionych)
- Szkolenia, edukacja i rynek pracy
- Kultura i sprawy socjalne

Formy wspierania współpracy

- Realizacja projektów własnych
- Pozyskiwanie środków UE na granty dla samorządów, organizacji i instytucji z obszaru Euroregionu Niemen

Projekty własne Euroregionu

- Wyposażenie i promocja Biura ERN – Program Phare CBC – 1998r.
- Rozwój regionalny i ochrona środowiska w Euroregionie Niemen – Program TACIS – 1998r.
- Uruchomienie Narodowego Białoruskiego Biura Euroregionu Niemen w Grodnie – Program TACIS – 1998r.
- I Euroregionalna Olimpiada Sportowa Dzieci i Młodzieży 11-13 grudnia 1998 roku.

Projekty własne Euroregionu

- I Międzynarodowy spływ kajakowy Kanałem Augustowskim i Niemnem – 1999
- Strategia rozwoju regionalnego jako element współpracy transgranicznej – Program Phare Credo – 1999
- Strefa Zagospodarowania Przestrzennego Via Baltica – INTERREG IIIC/Phare CBC - 1999

Projekty własne Euroregionu

- Regionalna współpraca transgraniczna między Polską, Litwą, Białorusią i Federacją Rosyjską w ramach integracji europejskiej- Studium prawno-organizacyjne. (FMP, RMB)
- Działania Euroregionalne na rzecz rozwoju nowych i istniejących sieci współpracy transgranicznej. (FMP, RMB)
- Stymulacja działalności organizacji wspierających MŚP w zakresie informacji biznesowej, szkoleń i konsultacji w regionach Alytus i Suwałki – Phare CBC

Projekty własne Euroregionu

- Wpływ rozwoju turystyki na rynek pracy i zatrudnienie na terenie Pojezierza Suwalsko –Sejneńsko -Augustowskiego (Phare CBC)
- Czynniki sukcesów i niepowodzeń projektów współpracy przygranicznej realizowanych na obszarze Euroregionu Niemen (Pl-Lt-Ru Interreg IIIA/Tacis CBC)
- Centrum Edukacyjno – Informacyjne Euroregionu Niemen (Pl-By-Ua Interreg IIIA/Tacis CBC)
- Potencjał innowacyjny subregionu suwalskiego dla rozwoju infrastruktury nowych technologii i społeczeństwa informacyjnego – eSudovia (POKL)

Projekty własne Euroregionu

- ISO 9001 w administracji samorządowej (POKL)
- Rozwój kompetencji zawodowych i umiejętności związanych z branżą turystyczną (POKL)
- Rozwój przedsiębiorczości w ramach sieci „Opowieści z Narwi” (POKL)
- Podlaskie Centrum Wspierania Ekonomii Społecznej (EFS) 2017
- Bon na szkolenie (EFS) 2017
- Startuj z biznesem (EFS) 2018
- Kongres samorządów Polski i Litwy 2018

Fundusze UE zarządzane przez stronę polską Euroregionu

Phare Credo (1998)

Phare CBC Region Morza Bałtyckiego (edycje 1999-2003): 4,05 mln E

- Fundusz Małych Projektów (SPF),
- Schemat Wsparcia (GS)

Narodowy Program Phare, Polska Granica Wschodnia (edycje 2000-2003): 11,95 mln E

- Fundusz Małych Projektów (SPF),
- Fundusz Małych Projektów Infrastrukturalnych (SIPF),
- Fundusz Projektów Infrastruktury Około-biznesowej (BRIPF)

Fundusze UE zarządzane przez stronę polską Euroregionu

Inicjatywa Wspólnotowa Interreg III A:

- Fundusz Mikro-Projektów Polska-Białoruś-Ukraina 8,3 mln E

Program Współpracy Transgranicznej Litwa-Polska 2007-2013

- Fundusz Małych Projektów (projekty parasolowe) 6,45 mln E

Norweski Mechanizm Finansowy

- Fundusz Inicjatyw Lokalnych, Międzyregionalnych i Transgranicznych w Euroregionie Niemen 1,18 mln E

Fundusze UE zarządzane przez stronę polską Euroregionu

**W latach 1998 -2018 zawarto kontrakty na realizację
478 projektów na łączną kwotę ok. 31,5 mln Euro.**

Projekty dofinansowane przez stronę polską Euroregionu

Polsko-litewskie	263
Polsko-białoruskie	134
Polsko-rosyjskie	47
PL-LT-BY	7
PL-LT-RUS	11
PL-LT-BY-RUS	4
Inne	12

Razem **478**

Efekty projektów dofinansowanych przez stronę polską Euroregionu

Liczba organizacji biorących udział w projektach – **1.197**

Liczba porozumień o współpracy transgranicznej – **540**

Liczba trwałych struktur współpracy transgranicznej - **40**

Liczba zawartych umów handlowych – **321**

Liczba uczestników szkoleń i imprez – **581.944**

Liczba przedsięwzięć o charakterze innowacyjnym, które będą wznawiane cyklicznie - **70**

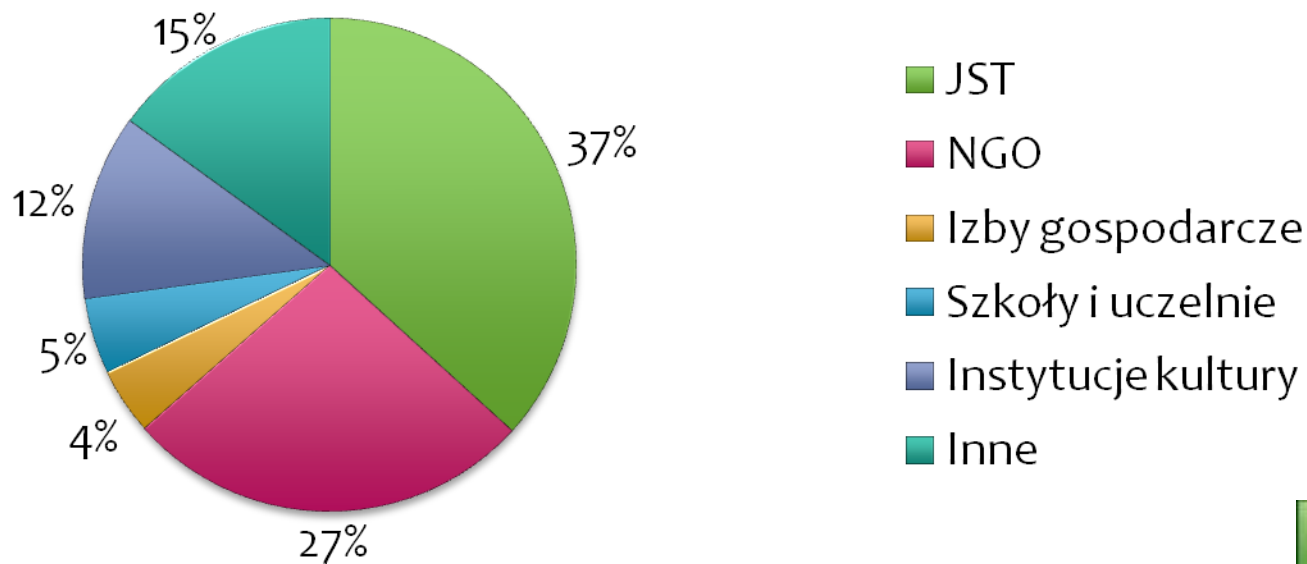
Efekty projektów dofinansowanych przez stronę polską Euroregionu

Kraj pochodzenia	Liczba partnerów
Polska	602
Litwa	358
Białoruś	148
Rosja	57
Inne kraje	32
Razem	1197

Efekty projektów dofinansowanych przez stronę polską Euroregionu

Beneficjenci według rodzajów podmiotów

Przykłady projektów

Miejski Urząd w Augustowie

Budowa ciągów komunikacyjnych nad Kanałem Augustowskim

Przykłady projektów

Urząd Miejski w Suwałkach

Usprawnienie systemu transportu na drodze krajowej nr 8 przez wdrożenie nowoczesnego systemu ratowniczego

Przykłady projektów

Stowarzyszenie „ALTERNATIV SAILING” w Kuklach

Współpraca Polsko-
Białoruska w zakresie
budowania nowych
produktów turystycznych z
terenów przygranicza

Przykłady projektów

Gmina Gródek

Prezentacje dorobku
kultury pogranicza –
międzynarodowe
spotkanie z folklorem i
sztuką

Przykłady projektów

Centrum Promocji Podlasia

Poprawa konkurencyjności regionu poprzez transgraniczne wykorzystanie doświadczeń w pozyskiwaniu inwestycji zagranicznych

Przykłady projektów

Gmina Ciecchanowiec
Międzynarodowe
święto chleba

Przykłady projektów

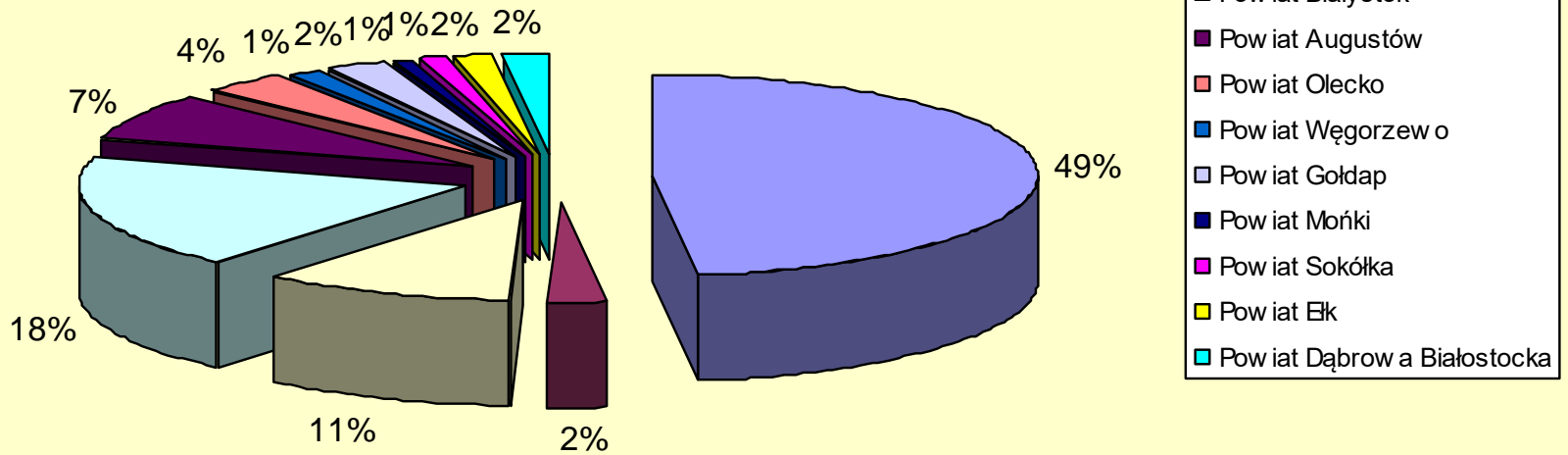
Euroregion

Studium możliwości
rozwoju infrastruktury
transgranicznej na
pograniczu polsko-
litewskim

Współpraca JST

Aktywność samorządów w pozyskiwaniu środków z programów UE zarządzanych przez Stowarzyszenie "Euroregion Niemen"

Instrumenty współpracy transgranicznej w okresie 2021-2027

- * Program Współpracy Transgranicznej Polska – Litwa 2021-2027
- * Program Współpracy Transgranicznej Polska – Białoruś – Ukraina 2021-2027
- * Program Współpracy Transgranicznej Polska – Rosja 2021-2027

Czynniki sukcesów i niepowodzeń projektów współfinansowanych ze środków UE

- * **I. Poziom zarządzania programem.**
- * **Kluczowe czynniki sukcesu**
- * 1) utworzenie Funduszu Małych Projektów jako instrumentu wsparcia projektów miękkich zorientowanych na współpracę typu „ludzie dla ludzi”
- * (w przyszłej perspektywie założenia Regulacji dotyczącej Europejskiej Współpracy Terytorialnej ETC przewidują oprócz FMP możliwość uruchomienia kolejnych instrumentów wspierających rozwój lokalny, takich jak RLKS i ZIT – obszarów funkcjonalnych)

Czynniki sukcesów i niepowodzeń projektów współfinansowanych ze środków UE

- * 2) Powtarzalność FMP w kolejnych edycjach programów
- * 3) Powierzenie zarządzania FMP euroregionom
- * 4) Zasada zaliczkowania projektów
- * 5) Prawidłowo określone obszary objęte współpracą transgraniczną
- * 6) Objęcie współpracą naturalnych obszarów: turystyka, kultura, ochrona środowiska, zdrowie
- * 7) Wzrost konkurencji z każdą edycją (ilość projektów, ilość beneficjentów)
- * 8) Wysokie wykorzystanie środków (od 78,7 do 92,6%)

Czynniki sukcesów i niepowodzeń projektów współfinansowanych ze środków UE

- * **Kluczowe czynniki niepowodzeń**
- * 1) Zbyt wysokie minimalne progi wsparcia (1000 – 20000 E) ograniczające dostęp małych organizacji pozarządowych
- * 2) Schemat decyzyjny zatwierdzania projektów zbyt rozbudowany – duży odstęp czasowy pomiędzy rozpoczęciem naboru a podpisaniem umów
- * 3) Brak środków na zarządzanie FMP ograniczył możliwości wzmocnienia instytucjonalnego euroregionów
- * 4) brak zaliczek
- * 5) opóźnienia w regulowaniu płatności
- * 6) brak możliwości poprawiania błędów formalnych we wnioskach
- * 7) odpowiedzialność lidera za partnerów

Czynniki sukcesów i niepowodzeń projektów współfinansowanych ze środków UE

* II. Poziom zarządzania projektem

* Kluczowe czynniki sukcesu

- * 1. Zaplanowane **cele** projektu najczęściej osiągnięto w ramach: a) priorytetów z grupy innych (opieka zdrowotna, pomoc społeczna), b) przez instytucje budżetowe zaliczone do kategorii inne c) w ramach projektów o wartości 20-50 tys. Euro
- * 2. Największy odsetek osiągnięcia **rezultatów** odnotowano w projektach: a) z priorytetu demokracja lokalna, b) realizowanych przez samorządy lokalne, c) o wartości powyżej 50 tys. Euro
- * 3. Wykonanie **budżetu**: a) z priorytetów demokracja lokalna i kultura, b) realizowanych przez szkoły, c) o wartości do 10 tys. Euro
- * 4. Zgodnie z harmonogramem najczęściej realizowano projekty z dziedziny „demokracja lokalna”, b) wdrażanych przez organizacje samorządowe, c) w grupach do 10 tys. i 20-50 tys. Euro

Czynniki sukcesów i niepowodzeń projektów współfinansowanych ze środków UE

* Kluczowe czynniki niepowodzeń

- * 1. Najrzadziej osiągnano cele w projektach: a) z priorytetu „ochrona środowiska”, b) realizowanych przez placówki edukacyjne, c) o wartości powyżej 50 tys. Euro
- * 2. Najniższy wskaźnik osiągnięcia rezultatów miały projekty: a) z grupy priorytetów „inne”, b) realizowane przez szkoły, o wartości do 10 tys. Euro
- * 3. Najgorsze wykonanie budżetu wypadło w projektach: a) z dziedziny „środowisko”, b) realizowanych przez podmioty z grupy „inne”, c) o wartości powyżej 50 tys. Euro
- * 4. Najczęściej odstępstwa od harmonogramu występowały w projektach: a) z priorytetu „przedsiębiorczość i rozwój gospodarczy”, b) realizowanych przez szkoły i instytucje kultury, c) o wartości powyżej 50 tys. Euro

Czynniki sukcesów i niepowodzeń projektów współfinansowanych ze środków UE

* **III. Poziom koordynatora projektu**

* **Kluczowe czynniki sukcesu**

- * 1. Źródło inspiracji projektu: inicjatywa własna pracowników organizacji, rozwiązanie konkretnego problemu, kontynuacja wcześniejszych działań,
- * 2. Przygotowanie projektu wewnątrz organizacji, siłami zespołu lub pracownika,
- * 3. Korzystanie z metodologii Zarządzania Cyklem Projektu (PCM),
- * 4. Przeprowadzenie analizy ryzyka dla projektu,
- * 5. Przeprowadzenie analizy interesariuszy dla projektu
- * 6. Powołanie zespołu projektowego, precyzyjne zdefiniowanie ról i zadań, wynagrodzenie adekwatne do pracy i wyników,
- * 7. Kierowanie projektem przez doświadczonego koordynatora
- * 8. Planowanie budżetu z większą szczegółowością niż wymaga to wniosek finansowy,
- * 9. Posiadanie własnych źródeł finansowania projektu,
- * 10. Ostrożne szacowanie wskaźników rezultatów, szczególnie w kategorii ilości uczestników,
- * 11. Uwzględnianie przy planowaniu projektu czynników zewnętrznych niezależnych od nas: wizy, przekraczanie granicy, pogoda, procedura zamówień publicznych
- * 12. Pełne zaangażowanie partnera zagranicznego od pierwszego etapu przygotowania projektu

Czynniki sukcesów i niepowodzeń projektów współfinansowanych ze środków UE

* Kluczowe czynniki niepowodzeń

- * 1) Źródła inspiracji projektu – polecenie przełożonych bo są pieniądze, ściągnięcie pomysłu z zewnątrz,
- * 2) Zlecenie przygotowania instytucji zewnętrznej bez zaangażowania własnego,
- * 3) Brak analizy ryzyka i analizy interesariuszy na wstępie prac nad projektem,
- * 4) Zła organizacja zespołu projektowego, niewłaściwy dobór członków zespołu,
- * 5) Przypisanie funkcji koordynatora projektu szefowi jednostki nie zaangażowanemu w praktyce w przygotowanie i wdrożenie projektu (lepiej KS),
- * 6) Ograniczenie zakresu planowania tylko do okresu realizacji (bez okresu rozliczenia),
- * 7) Niedoszacowanie kosztów, przeszacowanie rezultatów, chęć wykazania się,
- * 8) Pozyskanie i traktowanie partnera tylko jako alibi dla realizacji projektu,
- * 9) Planowanie harmonogramu tylko z punktu widzenia oczekiwań i planów wewnętrznych organizacji,
- * 10) Nieuwzględnienie w budżecie zmian wynikających z upływu czasu pomiędzy złożeniem wniosku a realizacją projektu,
- * 11) Przygotowanie projektów jako jednorazowych działań, nie przewidzianych do kontynuacji i rozwoju w przyszłości

Z życzeniami powodzenia w realizacji projektów transgranicznych !

Cezary Cieślukowski
Stowarzyszenie „Euroregion Niemen”

Tel. +48 87 565 36 71

Fax +48 87 565 36 72

www.niemen.org.pl

